

INFORMACIJOS

(17a) Weinheim/Bergstr. Postfach 233, Germany

Nr. 16 /91/

1954 m. birželio mėn. 23 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Informacijos yra Krašto Valdybos Organas, skiriamas spaudai rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

Augsburgo Apylinkėje

Baisiojo Birželio 14-tosios sukaktį lietuviai, kartu su latviais ir estais, minėjo Augsburgo Europahaus salėje birželio 13 d. Salė buvo papuošta dekoratyviniais medžiais ir gyvomis gėlėmis, o scena lietuvių, latvių ir estų vėliavomis, valstybiniais herbais ir sidabro spalvos įrašu "1941 m. birželio 13-14 d." Didžiulė salė buvo pilna žmonių. Be pabaltiečių, buvo kelių vokiečių laikraščių reporteriai, jų tarpe "Schwäbische Landeszeitung" korespondentas, atstovavęs Augsburgo miesto savivaldybę, Pabaltijo Vokiečių Sąjungos Pirmininkas ir keli kitų tautybių atstovai.

Minėjimą atidarė Pabaltijo Komiteto Pirmininkė, ponija V. Augustaitienė, turininga paskaita vokiečių kalba nepiešdama 1941 m. birželio 13-14 d. pabaltiečių deportacijas, Pabaltijo tautų skirtingą Sovietų Rusijai kilmę, kultūrą ir galvošeną, bei nupašakodama šių trijų tautų kančių kelias ir metodus išsiveržti iš rusų jungo. Davusi charakteringus tuo atžvilgiu pabaltiečių, o ypač lietuvių tautos istorinius bruožus, priminusi nepriklausomybės laikais pasiektus laimėjimus, sovietų klastą ir žiaurų tautų naikinimą, pareiškė vilties, kad laisvojo pasaulio konsolidacija stiprės, labiau išryškės komunizmo tikrieji tikslai ir ateis sovietinės okupacijos kančių galas.

Po estų ir latvių atstovų, p. Zelikovskio ir Bredites, kalbų, palydėtų estų ir latvių Tautos Himnais, lietuvių vardu kalbėjo v-bos p-kas J. Balsys. Jis pažymėjo, kad mūsų tėvynė, nuo senų laikų pašakomis apipasakota, apdainuota ir drąsiais didvyrių žygiais išgarsinta, šiandien minima ko ne viso pasaulio tautų lūpomis ir

- 2 -

nėra pasaulyje valstybės, kurioje šiandien nebūtų prievarta iš tėvynės išguito lietuvio, latvio ir esto. Prisiminęs baisiąsias deportacijų apyptovas, tautos naikinimą ir tremtyje veikiančius Lietuvos vadavimo veiksmus, nurodė į svetimųjų tarpe rastus užtarėjus ir neteisėto Pabaltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą skelbėjus. Jei prieš 9 metus mes, tremtiniai, buvome be tėvynės, be pastogės ir visai beteisiai, tai šiandieną galime pasidžiaugti turėdami užtarėjų didžiųjų valstybių vyrų tarpe.

Minėjimą įvairino smuiku, pianinu atlikti muzikos kūriniai vaikųčių deklamacijos, jų tarpe lietuvio A. Vaciliausko, ir bendra melodeklamacija, po kurios kalbėjo Pabaltijo Vokiečių S-gos ir ukrainiečių k-to pirmininkai.

Scenoje gražiai organizuota dalyvių laikysena, tautinių drabužių darnumas bei spalvingumas ir gyvo paveikslas išpildymas žavėjo visus atsilankiusius, o fotografams davė gražios medžiagos. Minėjimą organizavo Augsburgio Pabaltiečių K-to pirm. V. Augustaitienė, salę dekoravo estė Ormison, o talkininkavo tėvynės labai pasiaukoję apylinkės nariai.

Diepholz'o Apylinkėje

Birželio 14 deportacijas minėjama lietuvių bendruomenė birželio 13 d., 20 val., kartu su vargo mokykla suruošė eisną prieš paminklinio kryžiaus ir ten padėjo vainiką genocido nukankintoms aukoms prisiminti. Vainiką ir jame įrašą paruošė vargo mokyklos mokytoja, p. A. Gasnerienė. Po trumpo v-bos pirminiuko, p. J. Čaplinsko, žodžio, A. Gasnerienė su mokiniais sugiedojo giesmę "Marija, Marija.."

Birželio 14 d. 17 val., v-bos pirm. J. Čaplinskės išsamia kalba susirinkusiems tautiečiams paminėjo 1941 metų mūsų Tautai skaudžiuosius birželio mėn. įvykius.

Geesthachto-Spakenbergo Apylinkė

Birželio mėn. 13 d. /sekmadienį/ 15 val. vietinėse pabaltiečių kapinėse, prie esamo šių tautų paminklo, įvyko birželio tragiškųjų įvykių minėjimas.

Dūdų orkestro įžangine muzika, diriguojant p. Klimkaičiui, buvo pradėtas šis minėjimas. Po šios įžangos, vietinis evang. kunigas Schnupp tarė jautrų žodį gausiai susirinkusiems lietuviams, latviams, estams ir nemažam skaičiui atsilankiusių vokiečių gyventojų. Priminęs šių trijų tautų tragiškuosius įvykius ir dabartinę šių tautų būklę, pareiškė, kad įvykiai nestovi vietoje ir prašė pasitikėti Aukščiausioju ir nenustoti vilties grįžti į gimtąją padangę.

Pritariant orkestrui, buvo sugiedotos kelios giesmės ir pasimelsta už žuvusius ir vargstančius gyvuosius tolimuose rytuose ir tėvynėje. Tada šioje ramioje mirusių vietovėje, pamiškės atkalnėje, orkestrui grojant gedulingą maršą, lietuvė ir estė tautiniuose rūbuose, padedant latviui, nunešė gražų gėlių vainiką perjuostą visų trijų tautų tautiniais kaspinais ir padėjo prie pabaltiečių paminklo. Po šios apeigos, lietuvių, latvių ir estų vardu vokiečių kalba žodį tarė lietuvių apylinkės pirmininkas J. Drungilas. Nušvietęs tragiškąją trijų pabaltijos tautų likimą ir jų žmonių vargus tremtyje rytuose ir tėvynėje, reikalavo, kad šios komunizmo aukos nebūtų užmirštos ir kad šiom ir visom kitom smurtu pavergtom tautom būtų padėta išsivaduoti iš nežmoniškosios vergijos.

Kalbėtojai padėkojus gerb. kunigui už padarytą pasitarimą, p. Klimkaičiui ir jo orkestrui už muziką, o visiems susirinkusiems už dalyvavimą, liūdnai skambant orkestro garsams, buvo baigtas šis išspūdingas minėjimas.

Tenka pridurti kad atsilankiusieji svečiai - vokiečiai, kartu su kunigu, gėrėjosi gražiai sutvarkytais, gėlėmis apsodintais kapais ir reiškė savo užuojautą pabaltiečiams.

Hamburgo Apylinkėje

Liūdną BIRŽELIO 14-TOSIOS sukaktį visi lietuviai solidariai su latviais ir estais paminėjo katalikų ir evangelikų pamaldomis.

Devintinių proga lietuviai vieningai dalyvavo visų trentinių pamaldose ir Dievo Kūno procesijoje.

Kelių labiau judriųjų ir susipratusių lietuvių iniciatyva ir kun. B. Suginto, suorganizavusio Chicagos lietuvių tarpe vargo mokyklai paremti būrelį, pagalba Hamburge neseniai įsisteigė lietuviškoji vargo mokykla. Jai su dideliu pasišventimu vadovauja Pranas Sadžius, o ją uoliai lanko 17 vaikučių.

Per Hamburgą į JAV išemigravo tautiečiai Algirdas ir jo žmona Irena Celenevičiai.

Hüttenfeldo Apylinkėje

Apylinkės lietuviai su Vasario 16 Gimnazija ir svečiais birželio 13 d. gimnazijos salėje paminėjo tragiškąsias Birželio 13-14 dienas.

Visa šioji diena buvo skirta lietuvių deportacijoms prisiminti ir praleistą susikaupime. Prie gimnazijos namų 9 val. buvo iškelta iki pusės stiebo mūsų trispalvė. Prie vėliavos pakėlimo tarė žodį Vokietijos Skautų Vadeiva s. A. Venclauskās. Abiejų konfesijų bažnyčiose 10 val. buvo atlaikytos pamaldos, o 16 val. gimnazijos salėje įvyko iškilmingas minėjimas, kurį atidarė Apylinkės pirmininkas, vyr. mok. S. Antanaitis.

Įdomią ir reikšmingą paskaitą laikė atvykęs svečias, prof. inž. Gediminas Galva. Po paskaitos meninėje dalyje buvo gimnazijos mokinių deklamacijos ir choro atliktos dainos. Minėjimas, kuriame dalyvavo visa eilė lietuvių kuopų karininkų ir nemažas būrys vyrų, baigtas Tautos Himnu.

Svečiai, vietos vokiečiai ir gimnazijos mokiniai turėjo birželio 12 ir 13 d. pasigrožėti dail. J. Kaminsko gimnazijos patalpose išstatytais paveikslais ir kuklia, bet turininga tautodailės parodėle. Dail. J. Kaminskas šeštadienį gimnazijai laikė paskaitą apie tautinį meną, supažindindamas lietuvių jaunimą su lietuvių iš gilios senovės į dabartį atkeltą ir tebepuoselėjamą tautinį liaudies meną jos dirbiniuose, su charakteringais, žalčių, žolių, saulės ir ratelių ornamentais.

Dail. Kaminskas savo paskaitą iliustravo padidintais piešiniais, o jo parodoje išstatytieji paveikslai dar labiau pagilino tėvynės pažinimą, nes visomis varšomis, gamtovaizdžiais ir simboliu dail. Kaminskas rodė Lietuvą ir lietuvišką gamtą bei sielą.

Tautodailės parodėlėje, be audinių, mezginių ir medžio raižinių, buvo parodytos Lietuvos pinigų, ordenų ir pašto ženklų kolekcijos.

Lūbecko Apylinkėje

Graudžią BIRŽELIO 14-tos sukaktį visi pabaltiečiai labai solidariai paminėjo prie savo žuvusiųjų ir mirusiųjų kapų, padėdami ant kapų paskirus tautinių grupių vainikus.

Sekminių proga Lūbecke pakrikštyti jauniausi lietuvių bendruomenės nariai: Angelė Rimeikytė ir Petras-Edvardas Vengelis.

Memmingeno Apylinkėje

Į Memmingeno miesto pilies šalę susirinko šia gyvenantieji lietuviai paminėti anas tragiškąsias birželio dienas, kada dešimtyse tūkstančių mūsų brolių ir sesių žiauraus enkavedisto buvo išplėsti iš savo miestų ir sodybų.

Minėjimas pradėtas trumpu Apyl. V-bos p-ko kun. A. Bungos atidaromuoju žodžiu ir malda "Tėve mūsų", kurią sugiedojo Memmingeno lietuvių choras "Darna".

Gražia ir įdomia paskaita apie minėjimo reikšmę skaitė p. Natkevičius. Prelegentas priminė anas tragiškąsias birželio dienas ir jų reikšmę visai lietuvių tautai. Ko bolševikai anuomet nespėjo "pagal planą" išpildyti, tą jie įvykdė su kaupu antros okupacijos metu. Tofesniame savo žodyje kalbėtojas kvietė visus lietuvius tremtinius būti realistais ir ruoštis ilgai tremčiai. Anksčiau ar vėliau vistiek grįšime į tėvynę. Tenai reikės visą gyvenimą kurti iš naujo. Bus reikalingas visų lietuvių glaudus bendradarbiavimas nežiūrint kokių pažiūrų jie bebūtų. Todėl mes turime ko negs išmokti tremtyje, ką būtų naudinga sugrįžus į tėvynę, pareiškė prelegentas baigdamas savo žodį.

Po pertraukos lietuvių choras "Darna", vedamas muz. Budriūno, padainavo lietuviškų dainų, o Vargo Mokyklos mokiniai padeklamavo šiai dienai pritaikytų eilėraščių.

Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Wehnen lietuvių kolonijoje

Š.m. gegužės 16 d., po ypatingų pastangų, išrinkta nauja Wehnen Apylinkės Valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė taip: pirmininku išrinktas buvęs ilgametis Valdybos pirmininkas V. Narbutas, pirm. pavad. ir sekretorium J. Jakštas, išdininku S. Jurkšaitis, švietimė vadove O. Jurgutienė ir ūkio reikalų vedėju O. Juogas.

Nelengva tautiečių butis ir tarpusavis sugyvenimas, doja, drusčiamas nesutarimų dėl Apylinkės Valdybos. Naujosios Valdybos rinkimais tikėtasi rasti kelią iš nesutarimų, kurie mūsų tremties gyvenimo suvargintose širdyse palieka sunkiai užmirštamą šešėlį. Dabartinei Valdybai išreikštas pasitikėjimas darniai vadovauti bendruomeni ją ypatingai įpareigoja nuoširdžiai jieškoti sugyvenimo kelių, užmirštant asmenines nuoskaudas. Įpareigojama ir pati bendruomenė padėti dabartinei Valdybai jos uždavinius a likti ir privesti bendruomenę prie taikaus ir darnaus sugyvenimo.

Iš Wehnen'o birželio 11 d. išemigravo dar viena šeima, būtent, buvęs Valdybos pirmininkas Pr. Barteška su šeima išvyko į Kanadą.

- 5 -

IŠ VASARIO 16 GIMNAZIJOS GYVENIMO

Stuttgarto vyr. burmistro padėka

Stuttgarto vyr. burmistras, dėkodamas lietuvių tautinių drabužių grupei, kurą sudarė Vasario 16 Gimnazijos mokiniai, atsiuntė dalyvavimui Stuttgarto Tautinių Grupių šventėje prisiminti menišką knygą su savo įrašu.

Vokiečių spauda apie gimnazijos šokėjus nepaprastai palankiai atsiliepė. "Schwäbische Zeitung" gegužės 19 d. laidoje tarp kitko rašo:

"Iš tautinių grupių scenoje geriausiai pasirodė lietuvių grupė. Jų tautiniai rūbai buvo pačių austi ir siūti ir gulėjo lyg prilieti. Mergaičių grupės charakteringa klasiška laikysena sužavėjo jau pirmaisiais šokio "Kepurėlė" žingsniais. Ir porinis šokis buvo meniškas verpetas. Trečiuoju šokiu grupė parodė "Blezdingėlę". Paukščius vaizdavo mažos, baltos nosinaitės ir aiškiai matėsi, kaip paukščiai rinkosi grupėmis ir nulėkė. Ir nuėjimas nuo scenos buvo dailus. Grupę sudarė Lietuvių Gimnazija Weinheime, kuri šiuos tautinius papročius ypatingai ugdo".

Kadangi šventėje dalyvavo 137 grupės, jų tarpe tokios spalvingos ir įdomios, kaip olandų arba prancūzų su savo grakščiais šokiiais, grupių su savais charakteringais orkestrais, vėliavnešiais ir p.n., tai toks lietuvių grupės iškelimas į geriausiai pasirodžiusią grupę yra pažymėtinas.

Dievo Kūno šventė

Dievo Kūno procesijoje Huttenfelde, kartu su vokiečiais, dalyvavo ir gimnazija. Vieną iš keturių altorių pastatė mūsų gimnazijos mokiniai, vadovaujami dail. mok. A. Krivicko. Visus žavėjo lietuviškojo altoriaus centre Stančikaitės Dievo Motinos paveikslas, kur Marija su Kūdikiu ant rankų brenda rugių lauku, tarp aguonų ir rugiagėlių; fone - lietuviška koplytėlė.

Procesijos metu gražiai giedojo Lampertheimo bažnytinis vyrų choras. Po procesijos choras davė giėsmių bei liaudies dainų koncertą gimnazijos salėje, kur buvo susirinkę vietos vokiečiai bei gimnazijos mokytojai su mokiniais. Choras pasirodė labai gražiai. Jis giedojo, nežiūrint didelio karščio, labai stipriai ir subtyliai atliko gana sunkius dalykus.

Vienas iš choristų padėkojo mūsų moksleiviams už tautinių šokių programą Lampertheime koncerte ir kvietė toliau palaikyti kultūrinius ryšius. Einąs direktoriaus pareigas vyr. gimn. mok. Antanaitis pasidžiaugė ir padėkojo chorui už atsilankymą ir padarytą malonią staigmeną. Po koncerto choristai aplankė bendrabutį, klases, parką ir visi lipo į rūmų bokštą pasidairyti į apylinkes.

Svečiuose pas vokiečių gimnazistus

Vasario 16 Gimnazijos mokinė R. Sakalauskaitė šiaip aprašo savo išpūdžius iš Gimnazijos ekskursijos pas Weinheimo vokiečių gimnazistus:

Š. m. birželio mėn. 12 d., šeštadienį, 8-tos ir 9-tos klasės

- 6 -

lietuvių gimnazijos mokiniai svečiavosi pas Weinheimo vokiečių gimnazistus.

Prieš kelias savaites, vokiečių 8-tos klasės mokiniai, darydami ekskursiją, trumpam užsuko ir mūsų atlankyti, pasižiūrėti tos jiems dar nepažįstamos gimnazijos. Nudžiugino juos tuoj lietuviškas vaišingumas ir ruoširdumas, o išsiskiriant jau buvo visi draugiškai paskaustos rankos ir pasižadėta dažniau susitikti.

Netrukus atėjo laiškas, kuriame jie prašo, kad atvyktume į jų ruošiamą vakarą. Žinoma, sutikome ir šeštadienį, truputį nekantraudami, išvažiavome. Mums atvykus, prie Gimnazijos pastato, jau laukė visa 8-toji klasė su savo auklėtoju. Pirmiausia jie mums parodė savo naujai statytą gimnazijos rūmą. Pastatas labai moderniai ir gražiai įtaisytas. Turi daug kabinetų: fizikos, biologijos, chemijos ir kitų. Mūsų berniukai kiek ilgiau pabuvo krepšio salėj, negalėdami atsigerėti puikiu įrengimu.

Apžiūrėję gimnaziją,ėjome į Weinheimo muziejų, kur ir vėl matėme daug įdomių dalykų.

Vakare buvo vaišės su šokiais. Viskas buvo gražiai sugalvota ir stropiai paruošta. Jautėmės, lyg būtume savo žmonių, savo jaunimo tarpe. Daug kas užmezgė artimesnius santykius su vokiečiais, kurie mums buvo tikrai labai malonūs ir draugiški.

Išsiskyrėme tikėdamiesi, kad šitas gražiai užmegstas kontaktas nenutruks.

Aukos Gimnazijos Namams

Dr. A. Palaitis pervedė Kenoshos vaidintojų auką 15 dol. ir 60 dol. BALF'o 73 skyriaus Wisconsin auką.

ALT'o ir BALF'o Hartfordo Skyrius paaukojo Gimnazijos Namams 75 dol., Lietuvių Tautinių Korporacijų Sambūris Clevelande 25 dol.

Pažymėtina L. T. B. Waukegan Apylinkės likvidacinio susirinkimo nutarimu per Vl. Petrauską atsiųstoji \$ 256,25 auka ir 70-to Rėmėjų Būrelio per Būrelio Vadovą J. Vizbarą, Adelaide atsiųstoji būrelio 27 austr. svarų auka Gimnazijos Namams. Tai jau antras Australijos Rėmėjų Būrelio Vadovas, spontaniškai surinkęs gimnazijos pastogei žymesnę sumą iš nedidelio rėmėjų ir prijaučiančiųjų skaičiaus.

MUSŲ MIRUSIEJI

A. a. Otonas Gešventas

1954 m. birželio 11 d. Westerburgo miestelyje, sulaukęs 73 metų amžiaus, mirė Otonas Gešventas, gimęs Slavikų miestelyje, Šakių apskr. Tėvynėje, Silgalių kaime, jis turėjo gana stambų ūkį, tremtyje gi gyveno iš visai kuklios Sozialamt'o pašalpos. Paliko dukteris, kurių viena gyvena Vokietijoje, antra Prancūzijoje ir trečia Australijoje. Palaidotas Westerburgo miestelio kapinėse birželio 15 d.

Į amžinojo poilsio vietą velionį palydėjo būrelis pažįstamų ir iš kitų Vokietijos vietovių atvykę broliai ir sesuo.

Antras lietuviškas kapas Hüttenfelde

Birželio 17 d. Heidebergo Universiteto Klinikoje nuo tuberkuliozinio smegenų uždegimo mirė buv. Jurbarko Notaro Marijono Teišersko žmona

A. A. Stanislava Ivaškaitė-Teišerskienė,

sulaukusi vos 41 m. amžiaus. Hüttenfelde liko našlys vyras ir du vaikai, Vasario 16 Gimnazijos moksleiviai: V-tos kl. mok. Nijolė ir pareng. kl. IV-to sk. mok. Edvardas.

Velionė sunkiai sirgo jau nuo 1948 m., tik tarpais kiek pabūvodama namie. Beveik visą laiką gydėsi įvairiose Vokietijos ligoninėse ir sanatorijose ir vis tikėjosi išgyti, bet smegenų plėvės uždegimas ligų išvargintą ir nusilpusį kūną nugalėjo.

Velionės palaikai birželio 19 d. buvo pervežti iš Heidelbergo į Hüttenfeldą, tą lietuviškąją salą, čia pašarvoti katalikų bažnyčioje, o pavakariop didelėje gedulingoje eisenoje nulydėti į vietos kapines ir palaidoti. Eiseną vedė Gimnazijos kapelionas kun. Dr. Paškevičius ir vietos vokiečių katalikų parapijos klebonas dekanas Borth. Uniformuoti skautai ir V-sios klasės moksleiviai organizuoti nešė vainikus ir gėlių puokštes, kurių tarpe matėsi šeimos, Vasario 16 Gimnazijos, PLB Hüttenfeldo Apylinkės, V-sios klasės mokinių ir vietos vokiečių vainikai ir gėlių puokštės. Laidotuvsė dalyvavo PLB Vokietijos Krašto Valdybos atstovai p-kas p. Pr. Zundė ir p. J. Glenža, Hüttenfeldo Apyl. V-bos nariai, beveik visi Gimnazijos moksleiviai, mokytojai ir tarnautojai, kiti vietos bendruomenės nariai ir daug vietos vokiečių, kurie visad mielai stengiaisi bendradarbiauti su vietos lietuviais.

Kapinėse jautrius atsisveikinimo ir paguodos žodžius tarė kun. dr. Paškevičius ir Apylinkės Valdybos P-kas vyr. gimn. mkt. S. Antanaitis.

A. A. D-ras Antanas Antanaitis

Ricklingen'o nervų klinikoje, po ilgos ir labai sunkios ligos birželio 15 d. mirė med. Dr. Antanas Antanaitis, gim. 1908. V. 8 d. Maziškės km., Griškabūdžio valsč.

Velionis karo laikais ir po karo daug pasidarbavo tautiečių labui. Ligoninėje būdamas dažnai apsisverkdavo, kad yra bejėgis dirbti. Paskutiniu laiku visiškai nusilpęs, nebegalėjo net sakinio surišti. Juo nuolat ir su didžiausiu pasišventimu rūpinosi jo žmona, gyvenanti JAV: Julija Antanaitienė, 945 W. 32nd St., Chicago 8, Ill.

LENKŲ BENDRUOMENĖJE

Sunki lenkų egzilinės vyriausybės krizė

Didelėmis ir ilgai trūkusiomis visų lenkų tremtinių grupių, išskyrus Mikolaičiko vadinamą Jaltos grupę, pastangomis atsiektoji vienybė, dokumentuota tam tikru aktu privedė prie rimtos egzilinės vyriausybės krizės, nes prezidentas Zaleskis paskutiniu momentu pareiškė negalįs tvirtinti generolo Sosnkowskio savo įpėdiniu, o patį vienybės aktą laiką priešingu konstitucijai.

Prezidentas Zaleskis 1953 m. gegužės mėn. aktu savo vyriausybei ir lenkų visuomenei paskelbė, kad einant konstitucija jis gali būti valstybės prezidentu tik 7 metus ir todėl 1954 m. birželio 9 d. jis nustosias būti prezidentu, o savo vieton paskirsias naują prezidentą. Tokiu nauju prezidentu Zaleskis numatė ir visoms politinėms lenkų grupėms siūlė ir rekomendavo generolą Sosnkowskį, kuris savo keliu, Zaleskio rėmiamas, sutiko priimti prezidento vietą tik tuo atveju, kai visos lenkų tremties susiskaldžiusios grupės pasieksiančios vienybės.

Dabar, kai toji vienybė atsiekta ir kai reikia paskelbti ge-

nerolą Sosnkowską naujuoju lenkų respublikos prezidentu, buvęs prezidentas Zaleskis birželio 8 d. paskelbė, jog jo sąžinė neleidžianti pasitraukti ir savo vieton skirti gen. Sosnkowską, o vienybės aktą laiką priešingą konstitucijai; nors prieš tai dėl jo abejojimų nekėlė, o Sosnkowskio asmenį pats viešais politiniais aktais augštino ir konkrečiai siūlė savo įpėdiniu.

PLB. EUROPOS KRAŠTŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Š. m. liepos mėn. 10-11 d. d. Paryžiuje, 26, rue de Navarin, įvyksta metinis Europos kraštų lietuvių bendruomenių atstovų suvažiavimas.

Po sveikinimų, Generalinio Sekretariato, atstovų ir kitų visuomenininkų pranešimų bus svarstomi "Europos Lietuvio" reikalai, 1954/55 m. darbų planas, PLB Europos išdė samata bei renkamas Generalinis Sekretorius ir jo pavaduotojas.

Tikimasi, kad šių metų suvažiavime dalyvaus šių bendruomenių pirmininkai: Austrijos Mgn. Razminas, Belgijos Pr. Sekmokas, Danijos Č. Šliaušinskas, Did. Britanijos M. Bajorinas, Italijos kur. d-ras Balčiūnas, Prancūzijos ponis O. Bačkienė, Vokietijos Pr. Zundė. Švedijos liet. b-nės atstovo dalyvavimas nėra tikras. Taip pat numatoma, kad suvažiavime dalyvaus Amerikos Balso atstovai ir žymūs visuomenininkai bei veiksmų atstovai.

Suvažiavimo proga bus padarytos lietuvių bendruomenių Europos kraštuose apžvalgos, duodančios lietuvių visuomenės Europoje būklės vaizdą, jos rūpesčius, planus ir pageidavimus. Pirmuoju pranešimu čia paduodame Austrijos LB paruoštą apžvalgą.

AUSTRIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Naujoji Krašto Valdyba išrinkta 1954 m. kovo mėn. korespondenciniu būdu ir ją sudaro: pirm. Mgrs. K. Razminas, išd. M. Krikštanavičius ir sekr. E. Geibavičius.

1954 metais Austrijoje yra 170 lietuvių bendruomenės narių aštuoniose seniūnijose: Vienos /25/, Linz /47/, Braunau /15/, Salzburg /27/, steiermark /15/, Kaernten /11/, Vorarlber /12/, Tirol /18/. Didžioji Austrijos lietuvių dalis /apie 100/ yra vadinamieji repatriantai. Iš jų apie 120 katalikų ir 50 evangelikų ar kt. tikybų. Dirbančių yra apie 60, ligonių 47 ir 34 seneliai. Iš viso 68 vyrai, 60 moterų ir 42 vaikai iki 15 m. amžiaus. Bendruomenėje yra 26 šeimos, 20 našlių ir likę nevedę.

Artimesnis lietuvių bendravimas yra sunkus, nes gyvena daugiausiai privačiai, išsiskirstę pavieniai. Tik Linz, Salzburg ir Vienos lietuviuose įmanomi susirinkimai ir bendri pasitarimai. Kiti pasiekiami tik laiškais ir Krašto Valdybos leidžiamomis informacijomis.

Prilygus produktų kainoms pasaulinės rinkos kainas, lietuvių materialinė būklė labai pasunkėjo. Viešojo parama sudaro vos 25-30 DM mėnesiui ir verčia net ligonis jieskoti bent kokio uždarbio. BALF'o šalpa nedirbantiems metams duoda 10-15 dol. Maisto produktais dėl transporto sunkumų beveik nešelpiama.

Austrijos lietuvių skurdas yra didelis. Neįmanoma čia praves-ti didesnių rinkliavų ir ne visi pajėgia sumokėti bendruomenės nario mokesčių, kuris dirbančiam nustatytas 18 šil., nedirbantiems

6 šil. metams. Bendruomenės lėšos per metus iš nario mokesčių ir atsitiktinių aukų pasiekia 1500 / 200 DM / šil.

Bendros nuotaikos labai prielėgtos. Nėra veiklių visuomenininkų ir inteligentinių pajėgų. Vargas ir tarnybos trukdo didesnę visuomeninę veiklą. Dvasinis aptarnavimas taip pat sunkiai įmanomas. Mažai teigiamai spaudos, vos 6 "Europos Lietuvis" egz. ir keli privačiai iš USA gaunami laikraščiai, kuriais mielai tarpusavyje dalinamasi. Bendruomenė turi mažą, apie 200 knygų, knygynėlį, kuriuo dėl lėšų stokos visi negali pasinaudoti.

Jau išemigravus visiems, galintiems emigruoti, dabar vos vienam kitam asmeniui lieka vilčių dar išemigruoti. Repatriantai bando persikelti į Vokietiją, kur tikisi geresnių pragyvenimo sąlygų, bet ir tas sunkiai vyksta. Per 1953 metus į Vokietiją persikėlė 12 asmenų ir 4 emigravo į užjūrį. Austrijoje pasilieka tik ligonys ar netinkami emigracijai.

Dėl didelio lietuvių pasiskirstymo po įvairias Austrijos šalis neįmanoma surengti net vargo mokyklų. Trūksta taip pat ir vadovėlių privačiam vaikučių mokymui, o jie visi verčiami lankyti austrų mokyklas.

Planuojant būsimą bendruomenės veiklą pageidautina būtų paramos mėnesiui 50-80 DM, iš kurios galima būtų išlaikyti keliaujančią mokytoją lietuviybės palaikymui jaunimo tarpe. Taip pat ir vasaros stovyklos vaikučiams iki šiol nevyksta surengti tik dėl lėšų stokos. Su kokiomis 600 DM būtų galima bent 20 vaikučių suteikti poros savaitių poilsį lietuviškoje aplinkoje.

Propagandai ir spaudos reikalams Austrijos lietuvių bendruomenė niekad negavo lėšų ir negali daryti kokius nors projektus. Paštelbimas lyg atpratimas nuo lietuviškos spaudos ir ja nesidomėjimas.

Austrijos lietuvių bendruomenė yra vieną iš mažiausių ir vargingiausių. Visiems geradariams ir aukotojams ji visados bus labai dėkinga už pagalbą ir yra pasiryžusi vis tik išlikti ištikima savo Tėvynei Lietuvai.

Šveicarijos ligoninė jieško darbininkų.

Viena Berno ligoninė norėtų priimti švietimtaučių darbininkų. Lietuvės moterys galėtų pirmoje eilėje pasinaudoti šia proga. Priimamos sveikos moterys 19-30 metų amžiaus. Atlyginimas 140, po šešių mėnesių 150 fr. mėnesiui ir visas išlaikymas bei darbo rūbai nemokamai. Norinčios vykti tam darbui į Šveicariją tesikreipia pas Muncheno Apylinkės Valdybos Pirmininką, p. J. Medušauską, München 8, Pariserstr. 18/II.

Pajieškojimas

Versorgungsamt Bayreuth prašo žinių apie Viktorą RADZEVIČIŲ, gim. 1916.XII.8 d. Balbieriškyje, arba jo gimines ar pažįstamus. Paskutinėmis žiniomis jis buvo Weimare lietuvių darbo dalinio narys.